

**Prinsipp- og
Handlingsprogram
2017 - 2021**

Innholdsoversikt

Side	Nr.	Programpunkt
3		Idégrunnlag
4		Folkestyret
	2.0	Demokrati og folkestyre
5		Levekår
	3.0	Barn og ungdom
	3.1	Oppvekst
6	3.2	Skole og utdanning
8	4.0	Voksne
	4.1	Generelt
9	4.2	Aleneboende
10	4.3	Seniorer og eldre
12		Samfunn
	5	Helse – Omsorg – Velferd
	5.1	Helsepolitikken
15	5.2	Pleie- og omsorgspolitikken
16	5.3	Uføre og funksjonshemmede
18	5.3	Velferdspolitikken
19	6	Politi og rettsvesen
	6.1	Politi
20	6.2	Justispolitikken
22	7	Kommunikasjon og samferdsel
24	8	Miljø og klima
26	9	Freds-, sikkerhets-, forsvars- og utenrikspolitikk
29	10	Norges forhold til EØS og EU
30	11	Innvandrings- og flyktningpolitikk
32	12	Kultur
35	13	Økonomi- og næringspolitikk
39		Innmeldingsblankett

IDÉGRUNNLAG

Pensjonistpartiet har som formål å samle kvinner og menn om et politisk arbeid for å skape et samfunn som er bedre å leve i for alle. Partiet vil arbeide for både de eldre og de yngre grupper i vårt samfunn, med særlig vekt på de svakere gruppers situasjon.

Partiet som organisasjon og dets enkelte medlemmer, bygger sitt politiske arbeid på norsk kulturarv, på grunnlovens og rettsstatens idegrunnlag og på en styrking av folkestyret.

FOLKESTYRET

2. Demokrati og folkestyre

Grunnlovens prinsipper skal legges til grunn for det norske demokratiet.

Demokratiet hviler på prinsippet om at folket i frie valg kan stemme inn representanter til sentrale, regionale eller lokale styringsorganer. Disse representantene har ansvar for å ivareta befolkningens behov. Pensjonistpartiet ser at demokratiet er under økende press når det gjelder befolkningens ytringsfrihet, deltakelse, innsyn og innflytelse. For å bevare demokratiets verdi er det derfor viktig å være lydhør for folkets røst.

Sammen med de store partienes forsøk på å kneble "de svake stemmene" innenfor partiene og i samfunnsdebatten, personifisering og privatisering av politiske prosesser, samt den maktarroganse som mange partier og offentlig forvaltning viser, er dette en direkte trussel mot demokratiske rettigheter.

Pensjonistpartiet vil motarbeide denne negative trenden ved bl.a. å bekjempe politiske familiedynastier og skjulte nettverk i politiske organer og offentlig forvaltning. Det er også viktig å sikre størst mulig åpenhet og innsyn i beslutningsprosessene

Arbeidsprogram

- Pensjonistpartiet vil arbeide aktivt for at endringene i styringssystemene for kommuner og fylkeskommuner ikke går ut over muligheten for innsyn og deltakelse i demokratiske prosesser.
- Pensjonistpartiet vil ha langt sterkere kommunalt selvstyre enn i dag, og staten må fastsette en minstestandard som alle kommuner må oppfylle. Det må samtidig være samsvar mellom pålagte oppgaver og økonomiske rammebetingelser.
- Pensjonistpartiet er imot tvangssammenslåing av kommuner
- Ved store og omfattende reformer er det for Pensjonistpartiet viktig at det holdes folkeavstemninger. Partiet vil jobbe for at resultater fra folkeavstemninger ikke bare er rådgivende, men at disse kan gjøres bindende. Folkets røst er viktigst.

LEVEKÅR

Pensjonistpartiet legger ikke avgjørende vekt på de aldersbestemte gruppeinndelingene som er innarbeidet i samfunnsdebatten. I vår politikk vil vi i stedet legge til grunn at mennesker lever i ulike og individuelle faser i livet, hvor den enkeltes behov, krav, begrensninger og muligheter, er avgjørende for definisjon av livsglede og god livskvalitet.

Behovene og mulighetene har imidlertid også noe sammenheng med alder, slik at det har vært nødvendig med en viss gruppering. Partiet har derfor valgt å vurdere levekårene ut fra en tredeling: Barn og unge, voksne og seniorer.

3. Barn og unge

3.1 Oppvekst

Barns oppvekst og dannelselse er foreldrenes ansvar. Foreldreansvaret omfatter både å skape trygghet og tillit, innøve viktige normer for atferd, sette grenser for uheldig aktivitet og stimulere barnets forskertrang. Barnets trygghet, personlig nærhet og intimitet, er grunnleggende for et harmonisk livsløp. Hensynet til barna må derfor prioriteres foran foreldrenes behov. Skal dette lykkes, forutsettes det at foreldrene gis tid og mulighet til kontinuerlig samvær og nærhet, særlig i barnets to-tre første leveår.

Funksjonshemmede barn har samme rettigheter som andre barn og familien må gis nødvendig faglig og økonomisk støtte for å kunne gi barna best mulig levekår og livskvalitet. Dette inkluderer ombygging av bolig og installering av nødvendig utstyr. Jfr. universell utforming

Politiske mål for oppvekst

Pensjonistpartiet vil

- Prioritere å legge forholdene til rette for en trygg og utviklende barn- og ungdomstid.
- Gi foreldrene like muligheter til permisjons- og offentlige støtteordninger i forbindelse med svangerskap, fødsel og/eller adopsjon. Permisjon i denne forbindelse skal ikke svekke vedkommende sin opptjening av trygd og pensjon.
- Bidra til at barn i familier med ulike økonomiske ressurser, gis likeverdige utviklingsmuligheter og deltakelse i aktiviteter i og utenfor skoletid.
- Å bygge opp tilstrekkelig og forsvarlig regelverk og kvalifiserte råds- og veiledningskontorer som raskt og med klar hjemmel, kan tilby assistanse eller gripe konkret inn for å løse situasjoner i de tilfeller hvor det skjer samlivsbrudd, mishandling eller omsorgssvikt.
- Frivillige organisasjoner som arbeider for barns fritidsaktiviteter og velferd skal gis nødvendig støtte.

3.2 Skole og utdanning

Oppvekst- og utdanningspolitikken skal oppfylle den **retten barn og unge i skole og bedrift har til trygg oppvekst og gratis utdanning**. Det påhviler så vel stat som den enkelte kommune og fylkeskommune å sørge for at institusjonene har kompetanse, lokaler og tilskuddsordninger slik at disse kravene kan imøtekommes.

Pensjonistpartiet mener at utdanningen gjennom grunnskole og videregående skole skal gi elevene/lærlingene basiskompetanse og ferdigheter for videre utdanning eller for å starte en praktisk yrkeskarriere. Samtidig skal skolen bidra til at elevene/lærlingene får en personlig utvikling og dannelse som gjør dem til trygge, aktive, sosiale og ansvarsbevisste borgere.

Pensjonistpartiet vil fjerne 23/5 regelen, generell studiekompetanse over 23 år fordi frafallet er for stort, og de blir sittende igjen med stor studiegjeld.

Pensjonistpartiet ser på **private skoler/friskoler** som et positivt supplement til det offentlige utdanningstilbudet. Disse skolene forutsettes å følge samme læreplan, men det kan søkes om godkjenning for avvik. Alle skoler skal ha samme rettighet til støtte og fritak for avgifter.

Politiske mål for skole og utdanning

Pensjonistpartiet skal arbeide for en skole der

- elevene/lærlingene kan skaffe seg allmennfaglig kompetanse, praktisk kompetanse og dannelse, som grunnlag for å bli sosiale, aktive og ansvarlige deltakere i videre studier, samfunns- og arbeidsliv. Målet er god forberedelse til å leve et trygt og verdig liv.
- elevene/lærlingene får tilpasset teoretisk og/eller praktisk læring, oppmuntres til utforskende holdninger og får realisert egne evner og anlegg fullt ut
- elevene /lærlingene opplever trygghet og trivsel og at de blir sett og vurdert ut fra egne forutsetninger
- teoretiske og praktiske linjer på videregående skoler er likeverdige
- elevene/lærlingene får kunnskaper om verdier som fremmer respekt for andre mennesker menneskeverd, natur og miljø
- lærere og annet undervisningspersonell gis mulighet for etter- og videreutdanning med økonomisk kompensasjon
- ledelsen har kompetanse til å ivareta både ledelse og administrasjon
- det er lagt til rette for utstrakt samarbeid med hjemmet

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil

- at verdier, yrkesetikk og dannelse skal innarbeides som en naturlig del av kunnskapsformidlingen innenfor alle fag i grunn- og videreutdanningen
- styrke ressursgrunnlaget slik at skolen kan praktisere tilpasset opplæring for alle
 - Når klassen har 26 elever tildeles det ressurser til 2 klasser.
 - desentraliserte pedagogisk-psykologiske tjenester og rådgivningstilbud
 - Tidlig innsats rettet mot elever som har særlige behov
- øke læringstrykket i basisfagene lesing, skriving, regning og digital kompetanse
- systematisere samarbeidet mellom skolen og foresatte til elever i grunnskolen
- pålegge skolene et tett og strukturert samarbeid for å fremme læringsfremmende vurderingsarbeid
- innføre praksisrelaterte studieretninger i videregående skole med teori tilpasset studieretningen
- Mobbing og konflikthåndtering tas opp som eget fag i skolen.
- PP har nulltoleranse for mobbing
- egen utdanning for ledere i skolen
- pålegge etterutdanning for ledere og lærere
- styrke skolehelsetjenesten, spesielt den psykiske helsetjenesten

4. Voksne

4.1 Generelt

Store samfunnsendringer grunnet økt kompetanse, teknologiske nyvinninger, svingninger i den økonomiske situasjon og migrasjon, øver sterkt påtrykk både på sosialt samkvem, arbeid, fritid, etiske holdninger og religiøse forhold. Vi ser også en tendens til mindre respekt for lover og offentlige vedtak. Hvordan disse endringene vil påvirke familiemønster, mellommenneskelige relasjoner og enkeltmenneskets ansvarsfølelse i fremtiden, er vanskelig å forutsi. Det vi allerede ser, er at ansvaret for reproduksjon nedprioriteres og kan over en viss tid medføre nedgang i folketallet, - med mindre mangelen av egenproduserte barn blir erstattet med betydelig økt innvandring.

Politiske mål for voksne i arbeid og fritid

Pensjonistpartiet skal

- medvirke til å skape rammebetingelser som sikrer voksne stabile forhold hva angår utdanning, arbeid, inntekt, bolig og sosialt nettverk.
- Prioritere å skape vilkår som sikrer mulighet for å ivareta barns utvikling, å yte omsorg ved sykdom og skade av familiemedlemmer
- stimulere familier til selv å ta ansvar for organisering av sitt livsløp, men samtidig bygge opp ulike støtte-, veilednings- og kontrollorganer, som med hjemmel i relevant lovverk, kan gripe inn i krisesituasjoner for å verne enkeltmedlemmer mot omsorgssvikt, overgrep og mishandling.
- arbeide for at permisjonsmuligheter, økonomiske støtteordninger og barnehager, tilpasses ulike inntektsnivå i befolkningen, slik at aleneboende med og uten forsørgeransvar, studenter, mv. sikres likeverdige levekår som den øvrige befolkning.

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet skal

- videreutvikle gunstige permisjons- og støtteordninger for kompetanseutvikling og etterutdanning for voksne.
- medvirke til at lovverket fremmer etablering og opprettholdelse av arbeidsplasser.
- støtte opp om og videreutvikle inkluderende arbeidsliv med gode inntektsmuligheter for mennesker med og uten nedsatt funksjonsevne.
- stimulere boligbygging og sikre gunstige lånemuligheter til boligformål for familier både i etableringsfasen og ved senere utvidelse av bolig grunnet familieforøkelse.
- styrke familievern og barnevern med høy kompetanse i forbindelse med rådgivning og ved eventuell omsorgsovertakelse. Det må åpnes for systematisk samarbeid mellom berørte etater om alvorlige klientforhold som kan føre til inngrep i den enkeltes frihet.
- ivareta full opptjening av trygd og pensjon under permisjon ved sykdom i familien og omsorg for barn.
- Arbeide for at pårørende som tar ansvar for pleietrengende, skal få omsorgslønn og pensjonspoeng.

4.2 Aleneboende

Aleneboende har i lang tid vært diskriminert på en rekke samfunns-områder. Man kan få inntrykk av at denne gruppen mennesker ikke er like mye verd som samboende og ektepar når det gjelder retten til like levekår.

Det politiske miljø har delvis erkjent at det finnes mange aleneboende i vårt land, og ved hvert valg har de fleste partier derfor tatt med i sine programmer visse generelle lovnader om at skjevheter skal rettes opp. Disse lovnadene er glemt like etter valget. Pensjonistpartiet synes dette er en uakseptabel holdning til mange menneskers. Politikken skal ivareta alle mennesker som likeverdige og skape rettferdighet når urett oppstår. Det er derfor nødvendig å sette saken på dagsorden på en slik måte at det ikke oppstår «hviletid» mellom hvert valg.

Politiske mål for aleneboende

Pensjonistpartiet vil

- gi aleneboende samme rettigheter og likeverd som andre borgere
- utforme en politikk som ivaretar aleneboende på deres egne premisser som enkelt-individer, likeverdig med andre.
- satse på
- endring av skatteloven slik at aleneboende får rettferdige skattefradrag
- konkrete tiltak innenfor avgiftssystemet i kommunene,
- påvirkning av banker og forsikringsorganisasjoner med sikte på forbedring av nåværende vilkår for aleneboende.

Arbeidsprogram.

- Søke samarbeid med Ensliges Landsforbund for å innhente opplysninger som grunnlag for de saker som det er mest aktuelt å arbeide videre med.
- Innhente statistisk materiale fra offentlige myndigheter om situasjonen for aleneboende som arbeidsgrunnlag for videre politisk arbeid for aleneboendes situasjon
- Å utarbeide begrunnede løsningsforslag som presenteres respektive myndigheter / institusjoner: F.eks.:
 - Forslag om plassering av aleneboende i skattekasse 2.
 - Forslag om å utvide lånegrensene for bolig til aleneboende.
 - Forslag om endring av avgiftssystemet i kommunene slik at aleneboende kan betale for reelt forbruk.
 - Å sikre aleneboende samme permisjons- og støtteordninger (inkludert trygd- og pensjonsopptjening) som for andre under studier, ved sykdom og omsorgsoppgaver

4.3 Seniorer og eldre

I motsetning til mange andre samfunn hvor både antall år og biologiske endringer oppleves som naturlig og eldre mennesker omgis med respekt og anerkjennelse, synes nordmenn å være opptatt av, på en indirekte måte, å skjule alderdommen, skape størst mulig avstand og forakt til eldre mennesker. Derfor skaper det lite reaksjon når offentlig politikk tillater utstøting fra arbeidslivet, nedskjæring av pensjoner, reduksjon av fradragmuligheter på skatt, reduksjon av tjenester ved sykdom, ignorering av velgergarantier, m.m.

Pensjonistpartiet mener at det kan gjøres mye når det gjelder den kulturelle holdningen for å gjenopprette respekten for eldre mennesker som enkeltindivider med ulike ressurser, ønsker og behov, herunder fokus på deres klokskap, sosial kompetanse og arbeidskraft innenfor den enkeltes livsfase.

Pensjonistpartiets politikk for seniorer og eldre mennesker handler om trygge levekår og god livskvalitet. Politikken skal være individorientert og innrettet på, så lenge som mulig, å bevare og benytte de eldre sine opparbeidete ressurser og kompetanse med sikte på best mulig egenomsorg og mestring av livets utfordringer.

Politiske mål for seniorer og eldre

Pensjonistpartiet vil

- bidra til å øke respekten for eldre mennesker som enkeltindivider med ulike ressurser, ønsker og behov; herunder fokus på deres erfaring, sosial kompetanse og arbeidskapasitet innenfor den livsfase de til enhver tid befinner seg.
- påvirke samfunnsutviklingen slik, at eldre mennesker kan oppleve anerkjennelse, tilhørighet og inkludering, som likeverdige deltakere i familieliv, arbeidsliv, opplæring og samfunnsaktiviteter.
- informere og motivere eldre mennesker til å ta ansvar for eget liv, ved bl.a. å gjøre seg kjent med rettigheter og plikter ved å stille som kandidater til aktuelle styringsorganer i samfunnet.
- legge til rette for at eldre mennesker kan inkluderes både som målgruppe og deltakere i folkehelsearbeidets aktiviteter og tiltak, beregnet på forebygging av fysisk, psykisk og sosialt forfall, samt ulykker og overgrep.
- Sikre "myk" overgang mellom livsfasene, for eksempel fra aktivt arbeidsliv til pensjonisttilværelse, herunder å ta vare på og ta i bruk de eldres ressurser ved å tilby oppdrag og arbeid som er tilpasset den enkeltes evner og kompetanse.
- medvirke til at eldre mennesker som er utenfor arbeidsmarkedet, får muligheter for sosial livsutfoldelse, aktivitet og deltakelse i organisert virksomhet.
- arbeide for at ansvar, respekt, verdighet og rettferdighet legges til grunn når det gjelder saker som angår eldre mennesker - friske som syke.
- sikre kvalifisert medisinsk behandling, rehabilitering, pleie og omsorg for eldre mennesker med fysisk eller psykisk sykdom, skader og aldringsforfall.
- styrke arbeidet for rettferdighet i pensjonsreformen
- stoppe trygdeeksporten

Arbeidsprogram.

- Ta initiativ til, i egnede politiske organer og gjennom offentlig debatt, at eldre mennesker blir oppfattet, benevnt og vurdert som enkeltindivider og ikke kun som gruppe.
- Legge til rette for at arbeids- og organisasjonsdeltakelse kan fortsette ved høy alder, så lenge evner og kapasitet tillater dette. Aldersgrenser alene skal ikke bestemme de eldres deltakelse.
- Styrke etterutdanning for eldre som ønsker å opprettholde og evt. utvide egen kompetanse.
- Arbeide for endring av lov og regelverk som diskriminerer eldre mennesker. Arbeide for at eldre som på grunn av aldersforandringer får redusert tannstatus, hørsel og syn, tilbys nødvendige hjelpemidler dekket av trygdesystemet, for å kunne mestre sin hverdag.
- Arbeide for at eldre mennesker som ønsker å øke tryggheten i hverdagen ved å benytte tekniske hjelpemidler, gis tilbud om dette etter behov (f.eks. trygghetsalarm, sikringsanordninger på varmeelementer, dører, trapper og vinduer, mv.). Tekniske hjelpemidler skal imidlertid ikke erstatte menneskelig kontakt og omsorg.
- Medvirke til at relevante deler av folkehelsearbeidet også omfatter eldre mennesker, f.eks. fysisk trening, kostholdsveiledning, forebygging mot fallulykker, sosial aktivitet, mv.
- Medvirke til å etablere telefonkontakt, besøksordninger og andre frivillige tilbud for hjemmeboende eldre med sikte på å redusere fare for isolasjon, ensomhet og sykdomsutvikling.
- Sikre gode driftsmuligheter for eldresentre og frivilligsentraler for å kunne opprettholde disse som møteplasser, kontaktaer og selvhjelpstilbud for eldre mennesker.
- Grunnbeløpet må heves til 2,7 G (lik fattigdomsgrense som i EU)
- Pensjonister og uføre må sikres samme årlige prosentvise lønnsvekst som yrkesaktive

SAMFUNN

For Pensjonistpartiet er «trygghet» et sentralt begrep i samfunnsdebatten, og det er et offentlig ansvar å legge til rette for trygghet i samfunnet generelt og for den enkelte borger spesielt. Innenfor de rammene som trekkes opp av demokratisk valgte styringsorganer, skal borgerne, fra den nyfødte til den døende, være sikret at hun/han blir sett og ivaretatt på for-svarlig og verdig måte i alle livsfaser.

Trygghet innebærer med andre ord at barn og ungdom har et godt og utviklende oppvekst-miljø, at voksne har sikre arbeidsplasser innenfor egen kompetanse og forutsetninger, at eldre fortsatt kan bruke sine erfaringer og kunnskaper til beste for seg og samfunnet, og at de aller eldste av oss blir behandlet med respekt og verdighet i livets sluttfase.

Trygghet innebærer også at samfunnsstrukturene er bygd opp slik at de ivaretar sine oppga-ver på en forsvarlig måte. Forsvars-, freds- og sikkerhetspolitikken, oppbygging av et sterkt og trygghetsskapende politi, et velfungerende kommunikasjons- og samferdselssystem, funk-sjonelle kommuner og fylker, forsvarlig og preventiv klima- og miljøpolitikk, human innvan-dringspolitikk; alt dette skal skje innenfor demokratiske strukturer som sikrer borgerne innsyn, medbestemmelse og yttringsfrihet.

5. Helse - Omsorg - Velferd

5.1 Helsepolitikken

Generelt

Helsepolitikken skal sørge for at det offentlige helsetilbudet har nok kapasitet, faglig kvalitet og variasjon til å forebygge eller behandle de skader og sykdomsutbrudd den enkelte utsettes for. Dette betyr at hele kjeden av forebyggende tilbud, adekvat behandlingstilbud, rehabilite-ring, habilitering og oppfølging, må fungere optimalt.

Helse er ikke et statisk fenomen, men kan ivaretas og vedlikeholdes dersom den enkeltes evne til mestring styrkes gjennom forebyggende aktivitet, omsorg og velferd.

Helsepolitikken har organisert kommunehelsetjenesten med bl.a. hjemmehjelp, hjemme-sykepleie, omsorgsbolig, sykehjem og ulike faglige tilbud som lege-, helsesøster-, jordmor-, og psykisk helsetjeneste. Kommunikasjon og samhandling mellom tjenesteområdene er lite systematisert og de er definert som økonomiske resultatenheter der alle styrer sine egne ram-mebudsjetter.

Konsekvensen er stort fokus på økonomi og rasjonell drift og pasientene henvises mellom ulike områder, - ofte ut fra økonomiske hensyn i stedet for den enkeltes hjelpebehov. I et slikt

system kan det være fare for at pasientrettigheter kommer i annen rekke og helhetsspektivet uteblir.

Helsepolitikken skal sørge for at helsetilbudet er effektivt og tjener den enkelte pasient/klient ut fra dennes behov. Dette forutsetter et faglig, organisatorisk og økonomisk samarbeid på tvers av dagens faglige og administrative skillelinjer og nivåer. Nåværende økonomiske grenser må oppløses og erstattes av et system med helhetstenkning som motvirker at pasienten/klienten blir en brikke i bestrebelsen på å tjene eller å spare penger. Samhandlingsreformen må evalueres.

Pensjonistpartiet vil arbeide for å avskaffe helseforetakmodellen og New Public Management som finansieringsform for sykehus i Norge. PP mener at NPM er en økonomiske organisasjonsmodell som passer bedre i det private næringsliv enn i det offentlige.

Helsepolitisk mål

- Norsk helsepolitikk skal gjennom systematisk folkehelsearbeid, medvirke aktivt til forebyggelse av skader, sykdom og andre helseplager.
- Norsk helsepolitikk skal bygge ut og organisere et helhetlig behandlings-, rehabiliterings- og habiliteringstilbud som sikrer befolkningen et kompetent hjelpeapparat hvor nærhet, faglig kvalitet og effektivitet er viktige kriterier.

Det skal legges særlig vekt på korte avstander fra bosted til akutttilbud, og lokale sykehus må bevares.

- Norsk helsepolitikk skal utforme lovverket slik at medisinsk behandling og praktiske hjelpemidler ved syn, hørsel og tannhelsetjeneste, blir inkludert i trykkesystemet, på samme måte som andre helsetilbud.
- *Privat og offentlig helsevesen må sees under ett. Det offentlige skal betale regningen uavhengig av om den enkelte får hjelp fra det offentlige, private eller at behandling gis i utlandet. Behandlinger skal være godkjent av offentlige helsemyndigheter.*
- *Partiet mener at det i dag er for få spesialister innen geriatri og vil jobbe for at det ansettes flere leger og helsepersonell innen dette spesialfeltet.*

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil

- at staten skal ha ansvar for helsepolitikken og at alle borgerne har nødvendig og likeverdig tilgang til helsetjenester
- at det skal være nasjonal standard innen all helsetjeneste, slik at den enkelte, uansett behandlingssted, får forsvarlig tjenestekvalitet
- arbeide for at sykehustjenestens organisasjon, administrasjon og eierforhold blir evaluert.
- arbeide for rasjonalisering av administrative systemer med sikte på reduksjon av adm. stillinger.

- bygge ut den faglige kapasiteten ved de enkelte enheter slik at ventelistene kan reduseres ytterligere.
- styrke samhandlingen mellom fagområdene og tjenestenivåene, inklusive folkehelsearbeidet.
- Forsere arbeidet med bygging av institusjonsplasser for mennesker med alvorlige psykiske sykdommer, slik at lengre behandlingstilbud i institusjon kan bli et reelt og nødvendig tiltak for den enkeltes helse.
- Psykologisk helsetjeneste kreves i alle fylker og kommuner
- Psykiatrisk ambulanse i alle kommuner
- Å styrke rehabilitering / oppfølging for å øke den enkeltes mestringsevne og redusere reinnleggelse i institusjon.
- Å arbeide for økt vekt på klinisk undersøkelse/ klientkontakt og bidra til kritisk fokus på det økende medikament- og rusmiddelforbruket i samfunnet.
- Unge og gamle med rusproblemer skal ha krav på et godt behandlingstilbud
- Pensjonistpartiet vil styrke forebyggende arbeid i rusomsorgen, blant annet ved økt helsepersonell i skolen
- Behandling av rusmisbrukere skal styres av fagpersonell og ikke av politikere
- Pensjonistpartiet vil arbeide imot at gratis heroin blir en del av behandlingstilbudet
- Tvangsinnleggelse av mennesker som går på sterke narkotiske stoffer kan benyttes der dette er nødvendig, uavhengig av alder. Enhver tvangsinnleggelse skal etterfølges av et godt ettervern med siktemål å tilbakeføre rusmisbrukeren til samfunnet. Partiet vil prioritere å styrke forsvarlige bo- og aktivitetstilbud i ettervernet
- Bidra til å styrke samarbeidet mellom norsk skolemedisin og europeisk medisinsk nyvinning for å imøtekomme pasientenes behov.
- Fri tannpleie og munnhelse må ha sin naturlige plass i helsepolitikken for pensjonister og uføre.
Rutiner og opplæringssystemer utarbeides og implementeres. Gerodontologi må få sin rettmessige plass i undervisningen av helsefag.
- Implementering av adekvate rutiner i sykehjem og hjemmesykepleien som kan bidra til livsglede, framtid og god folkehelse
- Medisinering på sykehus og i institusjoner skal foretas av fagpersonell
- At det skal innføres ernæringskontakt i alle kommuner som spesielt kan bistå eldre i hjemmet
- Vi vil arbeide for at sykehjem og institusjoner tilpasser måltidene etter normal døgnrytme.

5.2 Pleie- og omsorgspolitikken

Pleie- og omsorgspolitikken omfatter tiltak knyttet til trygghetstiltak, hjemmehjelp, hjemmesykepleie, omsorgsbolig og sykehjem. Denne tiltakskjeden benevnes ofte som "Omsorgstrappa" og tar utgangspunkt i at mennesker er forskjellige med ulike behov.

Av den grunn må den enkeltes behov vurderes individuelt og få tilpasset assistanse.

Pleie- og omsorgspolitikken skal legge forholdene til rette for bedre samhandling mellom sykehus og kommunale tjenester. I

denne prosess som bl.a. innebærer at pasienter skrives ut fra sykehus i raskere tempo, må politikken sikre at alvorlig syke (senil demente) mennesker ikke flyttes fra sykehjem til omsorgsboliger og private hjem som ikke har døgntilbud og fast bemanning. I stedet må det satses på utbygging av nye sykehjemsplasser.

Pleie- og omsorgspolitikken skal bidra til at målsettingen om et individuelt tilpasset tjenestetilbud har et forsvarlig nivå, ivaretar pårørendes behov for avlastning og sikrer enkeltindivids integritet, verdighet og trygghet gjennom hele tiltakskjeden.

Sykehjem og heldøgnsbasert omsorg:

Pensjonistpartiet vil at alle som har behov for sykehjemsplasser skal ha lovfestet rett til dette i sin egen kommune og fortrinnsvis i nærheten av sitt nettverk. Det må derfor være tilstrekkelig med langtidsplasser på sykehjem og nok korttidsplasser som benyttes til blant annet utskrivningsklare pasienter fra sykehusene og til de som trenger avlastningsplass. Det må være strengere retningslinjer for hva sykehjemsplassene benyttes til slik at vi sikrer «rett omsorg og bistandsbehov på rett nivå». De som får plass på sykehjem skal ha rett til enerom. Ektefeller som vil bo sammen, skal få anledning til det. For de som på grunn av fysisk eller psykisk årsak må flytte fra sin egen enebolig eller leilighet, men som ikke trenger sykehjemsplass, skal få tilbud om å bo i et heldøgns basert omsorgstilbud. Sykehjemmene og omsorgsboligene må ha tilstrekkelig med legebemanning, gjerne helsepersonell med geriatri som spesialfelt, slik at man ivaretar et verdig helsetilbud for beboerne. For de som bor hjemme og som har hjemmetjeneste så ønsker Pensjonistpartiet at Hjemmetjenesten oppgraderes. Det bør være flere ansatte pr bruker og en generell økt grunnbemanning både i hjemmetjenesten og i sykehjem. Dette vil bidra til redusert behov for sykehjemsplass og man kan redusere sykefravær hos ansatte ved å ha flere hender på jobb.

Pleie- og omsorgspolitiske mål.

- Pleie- og omsorgspolitikkenes mål er å bygge opp en faglig forsvarlig tiltakskjede rundt det enkelte mennesket som har hjelpebehov, slik at det oppleves trygt å være i eget hjem med lettere sykdom og/eller funksjonshemming.
- Pleie- og omsorgspolitikk skal legge til rette for tilpasset profesjonell behandling utenfor hjemmet når behovet for mer omfattende hjelp melder seg og når pårørende selv ikke maktet å ivareta behovet til den hjelpetrengende.
- Pleie- og omsorgspolitikk skal ta utgangspunkt i den hjelpetrengende individuelle behov og ivareta den enkeltes integritet, verdighet og trygghet. Hjemmetjenesten må oppgraderes til 2 pleiere i team i stedet for 1.

Arbeidsprogram

- Å arbeide for klare definisjoner av tiltakskjedens innhold, avgrensninger og økonomiske grunnlag.
- Å støtte tiltak (for eksempel innenfor tannhygiene, kosthold, aktivitet, sosial kontakt) som kan forebygge skade, sykdom, isolasjon og ensomhet.
- Å arbeide for økt sykehjemsutbygging med døgnkontinuerlig sykepleie- og legetjeneste for mennesker med alvorlig sykdom (for eksempel senil demens).
- Å sikre systematisk intern kontroll av individuelle planer og faglig kvalitet i pleie og omsorg.
- Å arbeide for at mennesker med spesielle behov innvilges gratis trygghetsalarm og sikkerhetstiltak i bolig.
- Å arbeide for at ny teknologi ikke blir tatt i bruk som alternativ til fagpersonell og menneskelig kontakt
- Å stille krav om økt bemanning av fagpersonell til behandling av alvorlig syke mennesker.
- Å øke bevilgningene til gratis avlastning og nødvendig korttids-opphold ved institusjon.
- Pårørende må sikres forsvarlig avlastning i sitt pleiearbeid og kompensasjon tilsvarende pleiemedarbeider.

5.3 Uføre og funksjonshemmede

Det er i dag ca 330 000 personer som mottar uføretrygd. Antall unge uføretrygdde mellom 20 og 30 år er økende. Pensjonistpartiet setter som krav at uføretrygdde og grupper med spesielle utfordringer som personer med nedsatt funksjonsevne, skal få nødvendig hjelp og støtte for at de skal kunne opprettholde en forsvarlig helsemessig og økonomisk livsstandard.

Målsettinger og arbeidsprogram

- Det må settes inn konkrete hjelpe og støttetiltak for å redusere en økende grad av unge som blir uføretrygd. Dette arbeidet må gis høyeste prioritet.

- Personer som er uføretrygdet må sikres forebyggende helse- og fysioterapi slik at de som kan får mulighet til å ta seg lønnet arbeid ved siden av uføretrygden. Aktivitet, arbeid og sosialisering bidrar til en øket livskvalitet. Vil opprettholde
- Pensjonistpartiet vil arbeide for at livssituasjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne må bedres betydelig. Pensjonistpartiet vil kjempe for sosiale endringer for disse gruppene gjennom samarbeid med gruppenes egne interesseorganisasjoner.
- Det skal utarbeides individuell plan når det er behov for det
- Pensjonistpartiet vil ha tilrettelagt arbeid for personer med nedsatt funksjonsevne. Totalinntekten må være så høy at den gir den enkelte opplevelse av å være selvforsørget.
- Pensjonistpartiet vil at psykisk utviklingshemmede så langt som mulig skal gis like muligheter til å fungere i samfunnet som andre borgere. Det skal tilrettelegges slik at de har mulighet til å velge sin egen boform.
- Pensjonistpartiet vil arbeide for å bedre inntektsnivået for uføre, herunder også unge uføre. På kort sikt gjennom skattelette og endring av regler for personbeskatning, på lang sikt endre reglene fastsatt for uføre pr 1. januar 2015.
- Pensjonistpartiet vil opprettholde hjelpemiddelsentralen med de funksjoner den har i dag.

5.4 Velferdspolitikken

Velferdspolitikken inkluderer noe mer enn fysisk sikkerhet og økonomisk støtte til utdanning, sykdom, fattigdom, pensjon, ulike trygder, permisjonsordninger, lånemuligheter, rett til arbeid og god helse. Den inkluderer også sosial kontakt, personlig trygghet, mulighet for aktiviteter, sysselsetting og fri organisasjonsdeltakelse.

Menneskerettighetserklæringen 1948 og Internasjonal konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, samt EU-rådets anbefaling av 1992, sier at alle har rett til en levestandard og helsevern som sikrer vedkommende og dennes familie helse, velvære og menneskelig verdighet.

Velferdspolitikken må kontinuerlig tilpasse lov og annet regelverk slik, at den enkeltes rettigheter som menneske og likeverdig innbygger ivaretas. Her må det blant annet sette strenge krav til Nav om å ivareta oppgavene på en langt bedre måte enn i dag. Det inkluderer tiltak som hindrer diskriminering og sikrer lik rett til arbeid, utdanning, trygd, sosial kontakt, deltakelse og tilhørighet.

Velferdspolitikken skal også stille krav til samfunnets medlemmer om deres aktive medvirkning, å vise personlig ansvar og påta seg plikter. For en arbeidsledig inkluderer dette f.eks. plikt til selv å medvirke sammen med velferdsetaten i arbeidet med å skaffe nytt arbeid. For en innvandrere som mangler språkkunnskap, bosted og arbeid, kreves vilje og aktiv innsats for å tilpasse sitt liv og virke til den nye situasjon, innenfor landets lover og kulturkodeks.

Velferdspolitiske mål

- Velferdspolitikkenes mål er å sikre at befolkningen har trygge leve- og livsvilkår, et verdig og anstendig liv.
- Velferdspolitikk skal spesielt ivareta enkeltindividets integritet, rettigheter og verdighet ved fordeling av samfunnsgodene.
- Velferdspolitikken skal bidra til at skjevfordeling av samfunnsgoder fjernes.

Arbeidsprogram

- Å arbeide for å fremskaffe oversikt over velferdsgodene, sørge for god informasjon og fordele disse mest mulig rettferdig.
- Å kreve omlegging av lønns- og avgiftssystemet slik at gapet mellom fattig og rik kan reduseres.
- Å foreslå regelverk med krav om aktiv medvirkning i forbindelse med tildeling av velferdsgoder.
- Å arbeide for at mennesker som ikke får innpass i arbeidsmarkedet grunnet alder, uførhet, sykdom, sikres en minsteinntekt som frigjør fra fattigdomsstempel og bidrar til selvrespekt og inkludering.
- Sette strenge krav til at Nav fungerer tilfredsstillende og blir oppfattet som støttespiller for de som trenger hjelp – ikke som en motstander.
- Satsene må heves
- Å arbeide for at mennesker som ikke selv har ressurser til å få del i godkjente velferdsgoder, gis nok informasjon, veiledning og støtte til å hevde sine rettigheter.

6. Politi og rettsvesen

6.1 Politi

Pensjonistpartiet mener at det er statens plikt til å sørge for et effektivt politi som er synlig i lokalmiljøene og tilgjengelig når folk har behov for hjelp.

”Nærpolitiet” skal bidra sterkt i arbeidet med kriminalitetsforebyggende arbeid i lokalmiljøene. Dette gjelder i særlig grad arbeid overfor barn og ungdom. I dette arbeidet inngår også tilstedeværelse der barn og ungdom ferdes, samt samarbeid med lokale nettverk og lokalpolitiske organer.

Med stadig mer avanserte sikkerhetssystemer i det offentlige rommet, har kriminaliteten flyttet seg stadig mer mot lokale miljøer og private hjem. Hverdagskriminaliteten, som dette peker mot, er en kriminalitet som angår oss alle til daglig og der vi bor og må bekjempes ved hjelp av et kompetent og engasjert politi som er til stede lokalt.

Kriminaliteten har endret seg over tid og blitt mer vilkårlig og voldsom. Vi ser videre at et omfattende etnisk mangfold har ført til større grad av gjengrelatert vold. En ”grenseløs” og digitalisert verden har også bidratt til å styrke kriminelles muligheter ved narkotikasmugling, menneskehandel, misbruk av barn og illegal organhandel osv. For å kunne møte denne bølgen av organisert kriminalitet, nasjonalt som internasjonalt, må politiet organiseres med sentralt organiserte enheter som på egen hånd og/eller i samarbeid med nærpolitiet gis spesialutdanning og tidsmessig utstyr og handlingsrom for overordnet politiarbeid.

Politipolitiske mål

Pensjonistpartiet går inn for at

- Norge skal ha et desentralisert politi som kan skape trygghet i hverdagen i lokalmiljøene.
- det skal utdannes tilstrekkelig med politifolk som kan settes inn i aktivt publikumsrettet arbeid slik at økende og hardere kriminalitet kan bekjempes effektivt.
- politiet skal ha moderne og tilstrekkelig materiell og utstyr, men være underlagt strenge regler for overvåking, lagring av data og anvendelse av innhentet informasjon.
- arbeidet mot terror og grov økonomisk kriminalitet og korrupsjon skal ivaretas av sentrale enheter med utvidet myndighet og god, nødvendig kompetanse.
- politimyndighet må ikke overføres til lokale og dårlig kurserte sivile.
- Pensjonistpartiet går inn for fast bevæpning av politiet

Arbeidsprogram

- Pensjonistpartiet mener at det er statens plikt til å sørge for et koordinert og effektivt politi som også er synlig i lokalmiljøene og tilgjengelig når folk har behov for hjelp.
- «Nærpolitiet» skal bidra sterkt i arbeidet med kriminalitetsforebyggende arbeid i lokalmiljøene.
- Dette gjelder i særlig grad arbeid overfor barn og ungdom. I dette arbeidet inngår også tilstedeværelse der barn og ungdom ferdes, samt samarbeid med lokale nettverk.
- Styrke politiet med materiell og tidsmessig utstyr slik at man får økt oppklaringsprosent og kortere tid mellom forbrytelse og reaksjon
- Etablere tilstrekkelig antall behandlingsplasser for voldskriminelle personer med psykiske lidelser
- Polititjenestemenn/-kvinner fritas for oppgaver som kan utføres av andre på en forsvarlig måte (for eksempel kontorarbeid, transport og vaktoppdrag)
- Politiet skal også, under politisk kontroll, ha anledning til å foreta nødvendig overvåking, slik at de kan ligge i forkant og slå til mot kriminell virksomhet på et tidlig tidspunkt.

6.2 Justispolitikken

Et godt fungerende rettsapparat som oppleves effektivt og rettferdig av befolkningen, er en av grunnpilarene i demokratiet og i en trygg hverdag.

For å utvikle respekt for rettssystemet, er det nødvendig å prioritere nærhet i tid mellom dom og soning. Dersom det går for lang tid mellom gyldig rettsavgjørelse og straff, vil det føre til usikkerhet og likegyldighet hos den dømte; ofrene vil ofte føle at de ikke tas på alvor med dømte gjerningsmenn på frifot. Dette skaper frykt, mistro og svekket livskvalitet.

Pensjonistpartiet vil prioritere rask og variert reaksjon overfor førstegangskriminelle. Det må etableres egne soningstiltak for disse for å unngå påvirkning fra "yrkeskriminelle".

Forebygging av ulovlige handlinger skal være en prioritert oppgave for samfunnet. Spesielt bør det settes inn forebyggende tiltak overfor barn og unge slik at barne- og ungdomskriminaliteten minskes. På dette området må samarbeidet mellom det lokale, offentlige hjelpeapparatet og rettsapparatet styrkes.

Justispolitiske mål

- Ressursene til domstolene skal tilpasses økt kriminalitet slik at
- hverdagskriminaliteten kan bekjempes raskt og effektivt
- saker med kjente gjerningsmenn ikke blir henlagt
- rask straffeforfølgelse av alle lovbrøttere
- Nærhet i tid mellom dom og soning
- Soningskapasiteten over hele landet må justeres i takt med behovet for å sikre kort tid mellom dom og soning og redusere soningskøene
- Ordningen med fri rettshjelp utvides

- Ofre for vold og annen kriminalitet skal ha oppfølging og omsorg
- Alle dommer skal begrunnes og fullbyrdes i sin helhet

Arbeidsprogram

- Det skal vær nulltoleranse for alle lovbrudd
- Kriminelle handlinger skal etterforskes og påtales. Ingen saker med kjente gjerningsmenn skal henlegges.
- Det skal reageres raskt i saker med førstegangskriminelle.
- Det må etableres egne soningstiltak for førstegangskriminelle for å motvirke påvirkning fra yrkeskriminelle.
- Utenlandske borgere som blir dømt for forbrytelser, vises ut fra landet.
- Ofrene for kriminelle handlinger skal sikres nødvendig hjelp. Det gjelder så vel øyeblikkelig helsehjelp som hjelp ved deltakelse i oppklaringsfasen, rettsprosessen og nødvendig oppfølging etterpå.
- All kriminalitet mot barn skal straffes strengt.
- Rettsikkerheten styrkes ved at ofre for vold og annen kriminalitet, etter visse regler, gis gratis rettshjelp, oppfølging og omsorg. Alle skal ha samme rett til å få prøvd sin sak i rettssystemet
- Alle dommer skal sones fullt ut og soningen skal blant annet inneholde obligatorisk opplæring i kommunikasjon, samfunnets regelverk og samfunnsetikk.

7. Kommunikasjon og samferdsel

Transport av mennesker, utstyr, varer, tekst, bilder, grafikk, mv., krever et velutbygd og regulert trafikknnett som er dimensjonert for fremtiden. Et veldimensjonert veinett er nødvendig, men erfaring har vist at ensidig prioritering av veibygging påfører samfunnet for store kostnader på grunn av topografien og klarer ikke å holde tritt med veksten i biltrafikken. Derfor er det nødvendig å foreta en gradvis omlegging av trafikken fra bil til tog der dette er formålstjenlig og mulig. Dette betyr økt utbygging av jernbanetraseer mellom landsdeler og store byer. En sideeffekt av dette, kombinert med strenge miljøkrav til øvrig transport, er en betydelig reduksjon av miljøforurensningen.

Utbygging av stamveinettet er statens ansvar. Det samme gjelder utbygging av havner for lasting, lossing og lagring av gods. Dersom staten delegerer oppgaver og ansvar på disse områdene, skal det samtidig følge med garantier for fullfinansiering. Anvendelse av bompenger for å finansiere veiene kan bare benyttes i de tilfeller hvor berørte parter lokalt har sagt seg villig til å medvirke ved slik finansiering.

Kollektivtilbudene skal bygge på stabile finansordninger, målrettet arealplanlegging og restriksjoner på biltrafikken. Tilbudene må være enkle, ha økte frekvenser som prioritet nr. 1, og erkjennelsen av behovet for økte tilskudd for å oppnå helhetlige løsninger.

Pensjonistpartiet er særlig opptatt av at de "myke" trafikantene generelt og funksjons-hemmede spesielt, blir prioritert med gang- og sykkelveier samt universell utforming av både transportmidler og terminaler på vei, jernbane, flyplasser og havneanlegg.

Vårt samfunn er og blir sterkt avhengig av ulike teknologiske systemer i forbindelse med kommunikasjon mellom mennesker og mellom ulike tekniske innretninger. Det er derfor avgjørende at det bygges inn sikkerhetstiltak som garanti mot sammenbrudd i kommunikasjonen og for å unngå misbruk av tekniske hjelpemidler.

Kommunikasjons- og samferdselspolitiske mål

- Norsk politikk skal legge forholdene til rette for størst mulig sikkerhet innenfor kommunikasjon enten mediet er TV, radio, telefon eller internett.
- Offentlige myndigheter tilføres ressurser for å sikre datatrafikken og gripe inn mot en stadig økende datakriminalitet.
- Norsk politikk skal sørge for at det blir bygget ut og vedlikeholdt et samferdselsnett som ivaretar trafikkavvikling og sikkerhet på så vel jernbane og vei (inklusive fortau, gang og sykkelstier) som innenfor båt- og flytrafikk.
- Pensjonistpartiets samferdselspolitiske mål er å sikre en god og miljøvennlig infrastruktur på vei, jernbane, båt og fly som sikrer god flyt i trafikken av både personer og gods, innenfor næringsliv, offentlige tjenester og privat sektor i hele landet.
- Norsk politikk skal prioritere overføring av persontransport fra privatbil og fly til tog og buss, samt overføring av godstransport fra bil til tog og båt der dette er mulig og formålstjenlig.
- Norsk politikk skal fastsette konkrete miljøkrav og reduksjon av forurensning innenfor både kommunikasjon og samferdsel, herunder økt satsing på kollektivtilbudene.

Arbeidsprogram.

Pensjonistpartiet vil

- Arbeide for kontinuerlig kvalitetssikring av teknologien som benyttes til kommunikasjon, styringssystemer, banktjenester, forsikring, og andre vitale samfunnsfunksjoner.
- At staten yter støtte til bredbåndsutbygging i tynt befolkede strøk
- Arbeide kontinuerlig for å påskynde oppgradering av stamveinettet mellom Oslo-Stavanger, Oslo-Bergen, Oslo-Trondheim/Bodø.
- At riksveier bygges ut ved hjelp av både statlig, privat og utenlandsk kapital (OPS)
- At staten skal se sammenhengen mellom Forsvarets behov for rask fremkommelighet i sammenheng med utbygging av veinettet.
- Bidra til helt eller delvis å fjerne bompengavgiften på nye veiprosjekter.
- Kollektivtilbudet skal utbygges i sentrale områder
- Kreve at Storting og regjering overfører nødvendige midler til vedlikehold av riksveiene.
- Kreve nødvendig rassikring på alle riksveier
- Ta initiativ til å fremme forslag om årlige bevilgninger til utbygging av gang- og sykkelveier, universell utforming av transportmidler og terminaler, gratis parkeringsanlegg ved innkjøring til tettsteder med overgang til kollektivtransport til sentrum/tettsteder.
- Kollektivtilbudet må utbygges vesentlig i sentrale byområder.
- Gjennomgangstrafikk skal ledes i ringveier utenom sentrale byområder
- Nordlandsbanen bygges videre nordover. Dobbeltspor Oslo-Kongsvinger-Stockholm.

8. Miljø og klima

Miljø og klima er to sider av samme sak som påvirker hverandre gjensidig.

Mange forskere fra hele verden har bekreftet at det er stor sannsynlighet for at global oppvarming for en stor del er skapt av menneskelig aktivitet. Vi skylder derfor kommende generasjoner å "være føre var" ved å iverksette alle nødvendige tiltak for å redusere forurensningen. Vi er avhengige av å øke innsatsen for å sikre ren luft, rent vann, ren jord og ren mat. Pensjonistpartiet vil derfor vil bringe miljøspørsmålet inn i alle relevante saker.

Vi er selv hovedansvarlig for å opprettholde et balansert og friskt miljø gjennom energibruk, produksjon, forbruk, forurensning, tilsetningsstoffer og avfallshåndtering. Det er også vårt ansvar å ta vare på miljøet slik at våre barn, barnebarn og deres etterkommere kan leve i trygghet og benytte naturens rikdom som kilde til forebygging av sykdom, rekreasjon og styrking av folkehelsen.

En frisk natur inkluderer også vern av norsk flora og fauna. Det er i denne sammenheng viktig å gi plass til at våre store villdyr - inklusive rovdynene, kan få levelige vilkår i Norge. Partiet vil imidlertid arbeide for at ulvesona blir opphevet; fastboende og husdyr kommer foran rovdyn.

Våre kyst- og havområder inneholder store verdier til mat og rekreasjon. Disse ressursene må tas vare på og Pensjonistpartiets miljøpolitikk skal motvirke generelt overforbruk og iverksette strenge straffetiltak mot ulovlig utnyttelse av ressursene.

Samtidig skal beredskap mot forurensning (forsøpling og utslipp) bygges opp maksimalt.

Miljø- og klimapolitiske mål

- Å fremskaffe grundige og pålitelige forskningsdata som grunnlag for handlingsplaner og beslutninger med sikte på å opprettholde et trygt og bærekraftig klima og miljø som sikrer ren luft, rent vann, ren jord og ren mat.
- Vern av dyrket mark og bevaring av kulturlandskapet
- Å forebygge overforbruk og forurensning med informasjon og konkrete tiltak som bidrar til at alle blir innforstått med viktigheten av å tilpasse livsutfoldelsen slik at grensene for naturlig balanse ikke overskrides.

- Å medvirke til at det iverksettes nødvendige og effektive tiltak med sikte på å hindre overforbruk og forurensning så vel lokalt som globalt, for å opprettholde eller forbedre balansen i klima og miljø.
- Å ivareta en balansert naturforvaltning som verner både planter, dyr og mennesker.
- Å medvirke aktivt til investering i og innkjøp av klimanøytrale produkter og aktiviteter, samt foreslå tilstrekkelig bevilgning av midler til formålet.

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil i perioden prioritere

- Å støtte relevant forskning for å øke kunnskapen om målrettet miljø- og klimapolitikk.
- Å ta initiativ til konkrete og forpliktende handlingsplaner i kommunene for å skape et trygt miljø.
- Å satse på en rask overgang fra fossilt brensel som energikilde til fornybare kilder fra vannkraft (nybygging av kraftverk og utvidelse av etablerte småkraftverk), vindkraft (både på land og til havs), og bølgekraft, samt bioenergi der trevirke, halm og torv er tilgjengelig.
- Å sikre at vannkraftressursene forblir en nasjonal ressurs og at offentlige og private eiere likestilles hva angår skatt og avgifter til fellesskapet.
- Å medvirke til økt statlig støtte til utbygging av fornybar energi og til energiøkonomisering i private hushold og bedrifter.
- Å ta initiativ til energisparing i offentlige bygninger og anlegg ved å utarbeide strenge kriterier for miljøsertifisering.
- Å ta initiativ til snarest mulig utbygging av kollektivtrafikken og overføre persontransport fra privatbil og fly til buss og tog (herunder høyhastighetstog) samt overføre godstransport fra lastebil til tog og båt der dette er mulig.
- Å endre vårt forbruksmønster ved økte priser på forurensende varer og tjenester og luksusvarer, samtidig som husholdninger gis støtte ved reduserte avgifter ved energisparing og mindre forbruk f.eks. gratis installering av vannmåler, avgift for avfall etter forbruk, osv.
- Å arbeide for en balansert naturforvaltning som ivaretar både planter, dyr og mennesker:
 - Pensjonistpartiet vil gi plass til en forsvarlig bestand av våre store villdyr, inklusive faste kvoter av rovdyr som ulv, gaupe, jerv, bjørn, rev og ørn. Skadedyr skal straks kunne tas ut av bestanden.
 - Pensjonistpartiet mener det bør gis offentlig støtte til vern om bufe i soner der villdyr ferdes.
 - Pensjonistpartiet vil arbeide for at forsøk med "dyrepoliti" gjøres gjeldende over hele landet
- Å verne "grønne lunger" og friluftsområder i byer og tettsteder og gjøre dem tilgjengelig for alle samt sette av tilstrekkelig areal til lekeplass for barn i boligområder.
- Å oppgradere beredskapen langs kysten slik at responstiden for slepebåt ikke overstiger 8 timer og etablere store deponi av oljelenser og skimmere flere steder langs kysten.
- Elektrifisering av installasjoner i oljevirkomheten
- Å kreve at skip med farlig last blir anvist seilingsled minst 30 nautiske mil fra kysten.
- Drift av skip må gå over fra tungolje til diesel eller annen miljøvennlig energi
- Å arbeide mot utvinning av olje i sårbare områder og i arktiske strøk.

9. Freds-, sikkerhets-, forsvars- og utenrikspolitikk

Fredspolitikken skal, ved siden av konkrete oppdrag med forebygging av konflikt og krig, arbeide aktivt med langsiktige fredsløsninger. Det dreier seg om medvirkning til økt økonomisk, kulturell og sosial integrasjon landene imellom, utvidet samarbeid, demokrati-bygging og generell nedrustning. Fredspolitikken bygger sitt fredsarbeid på folkerettens prinsipper og FN's menneskerettigheter. Det betyr bl.a. sterk støtte til arbeidet i FN.

Norsk sikkerhetspolitikk skal være fast forankret i FN, NATO og nordisk samarbeid. Dette vil gi Norge økt trygghet mot press/spionasje/terror og andre angrep fra fremmede stater: Spionasje og terroranslag som kan skje mot våre oljeinstallasjoner, nasjonale industrisentra, forsvarsinstallasjoner, vannforsyning, kraftverk og datasystemer.

Norsk sikkerhetspolitikk skal bidra med kompetanse, materiell og personell både nasjonalt og internasjonalt i forebygging av spionasje og terror, samt gjenoppbygging etter terroranslag. Tilstrekkelige budsjetter til forsvaret, etterretningen og heimevernet, er en forutsetning for utbygging av en effektiv beredskap på disse områder.

Ved internasjonale oppdrag skal Norge, av sikkerhetsmessige og effektivitetshensyn, utstyre både militære og sivile mannskaper med best mulig utstyr og hjelpemidler. Etter endt oppdrag skal mannskaper som har deltatt i kritiske situasjoner, straks gis forsvarlig oppfølging og støtte for å forebygge skadelige ettervirkninger. Ved oppstått skade eller sykdom, skal behandling iverksettes straks

Norsk forsvarspolitik skal bidra til å oppfylle Norges sikkerhetspolitiske mål både nasjonalt og internasjonalt, enten ved egen hjelp eller i samarbeid med andre. Nasjonalt omfatter dette bl.a. overvåkning og etterretning av mulig trussel mot samfunnssikkerhet og statlig suverenitet, håndhevelse av norsk myndighet ved landegrensene, sikring av vitale samfunnsfunksjoner og infrastruktur. Forsvarspolitikken skal legge til rette for et troverdig og realistisk profesjonelt forsvar for luft-, hav- og landområder, som er tilpasset et til enhver tid aktuelt trusselbilde. Profesjonelle militære styrker skal ha spesialutdanning og være godt utrustet.

Norsk utenrikspolitikk skal representere norsk kultur, velferd og nasjonal identitet i det internasjonale samfunn. Den skal aktivt støtte etisk handel og investeringer, støtte utviklingslandenes globale markedsadgang og medvirke i kampen mot global fattigdom og sult. Norsk representasjon via ambassader i andre land skal, gjennom diplomatisk aktivitet, bidra til fred, rettferdighet og respekt for menneskerettigheter. Norsk utenrikspolitikk skal være et tydelig talerør for demokrati og menneskerettigheter. Bistand til utviklingsland skal primært ta sikte på kompetanseutvikling, rådgivning og økonomisk støtte til organisasjoner som arbeider med å bygge skoler, helsesentra, nasjonal næringsutvikling og politisk demokrati. Slik støtte kan bare gis til statlige myndigheter i de tilfeller hvor det inngås forpliktende avtale om anvendelsen av støtten. Bidrag utenlands skal kontinuerlig evalueres av nøytrale instanser og stoppes ved misbruk.

Norsk utenrikspolitikk skal arbeide for gjennomføringen av inngåtte klimaavtaler, regulering av global økonomi og markedsprosesser, samt styrking av FN og internasjonale domstoler mot kriminalitet, korrupsjon og folkemord.

Fredspolitikken mål

- Norsk fredspolitikkk har som mål å forebygge og hindre splittelse, konflikt og krig mellom folkegrupper og stater ved hjelp av fredelige midler.
- Norsk fredspolitikkk skal delta med forebyggende diplomati, megling under krigføring, fredsbevarende styrker og stabiliseringsarbeid etter krigens slutt.

Sikkerhetspolitisk mål

- Sikkerhetspolitikken oppgave er å gi innbyggerne trygghet og sikkerhet ved å bevare landets suverenitet, sikre politisk handlefrihet og å etterleve menneskerettighetsprinsippene
- Norsk forsvarspolitikkk skal sikre frihet, trygghet og uavhengighet for Norge som stat og innbyggerne innenfor landets grenser.

Utenrikspolitiske mål.

- Norsk utenrikspolitikk skal være aktiv og synlig både nasjonalt og internasjonalt for å sikre menneskerettigheter, demokrati, rettsstatens prinsipper og styrke norsk anseelse.
- Norsk utenrikspolitikk skal støtte etisk handel med utlandet, bidra til regulering av markedsprosesser og global økonomi, bedret miljø, yte bistand med kunnskap og økonomi for demokratiutvikling og forebygging av fattigdom i utviklingsland.

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil i perioden at Norge skal:

- gi forsvaret forutsigbare rammevilkår, herunder skal partiet arbeide for at Stortinget skal oppfylle de økonomiske forventningene om at 2 % av nasjonal-budsjettet skal avsettes til Forsvaret innen 2025. Det må være et ufravikelig krav at bevilgningene til forsvaret skal forvaltes rasjonelt og effektivt, og bidra til dokumentert øket operativ evne.

- støtte tiltak som kan øke respekten for vårt forsvar blant befolkningen, deriblant almen verneplikt. Pensjonistpartiet vil arbeide for at pensjonsopptjeningen for vernepliktig i folketrygden skal økes fra 2.5 G til det samme man får for ivaretagelse av egne barn hjemme nemlig 4.5 G
- gi personer som har pådratt seg skade og varig mèn ved deltakelse i krigsoperasjoner og FN/NATO-tjeneste, hjelp og støtte til å etablere en god og verdig livssituasjon. De skal også prioriteres i helsekøen.
- Bidra med diplomatisk arbeid innenfor internasjonale organisasjoner og via egne ambassader med forslag om økt integrasjon, samarbeid og demokratiutvikling.
- Medvirke aktivt i arbeidet med nedrustning av både konvensjonelle våpen og ABC-våpen (atom-, biologisk- og kjemiske våpen).
- Stille fredsbevarende styrker til rådighet for FN når konflikt er avsluttet, for å sikre at fredsavtale blir fulgt og hindre at konflikten blusser opp på ny.
- Påta seg en meglerrolle i de tilfeller de stridende parter ønsker Norge som nøytral part
- Arbeide for å utvikle og styrke NATO som fredsbevarende organisasjon og forsvarsenhet.
- Delta med diplomati og fredsbevarende styrker i internasjonale konflikter, med hjemmel fra FN eller NATO, for å sikre menneskerettigheter og frihet.
- Utvikle kompetanse og forebyggende beredskap mot spionasje, terror og krig rettet mot Norge og norske ambassader.
- Overvåke risikoforhold som truer borgernes og nasjonens integritet, suverenitet og sikkerhet i samråd med politisk oppnevnte kontrollorganer og politiet.
- Medvirke til å bevare politisk handlefrihet og personlig trygghet.
- Arbeide for å forankre politikken i NATO-alliansen, Forente nasjoner (FN) og nordisk samarbeid.
- Bygge ut stasjonært og mobilt robot-/rakettforsvar, jagerfly til å beskytte norsk luftrom og modernisert marineflåte for å verne havområdene.
- Utdanne og utstyre profesjonelle soldater, pluss en spesialstyrke for internasjonale oppdrag.
- Pensjonistpartiet vil styrke forsvaret og spesielt heimevernet. Pensjonistpartiet mener at hær og HV fortsatt skal være adskilt. Samarbeidet mellom forsvaret og sivilt beredskap, må etter vårt syn videreutvikles for å styrke kampen mot sabotasje og terrorangrep.
- Hærens personelloppsetning må økes for å kunne løse sine oppgaver hjemme og ute. Luftforsvaret må sikres nye fly, og i denne sammenheng må operative behov og langsiktige mål gå foran hensynet til økonomi. Heimevernet må øves og være langt mer synlig enn tilfelle er i dag. Pensjonistpartiet mener at HV-mannskaper under avtjening av HV-tjeneste, skal motta full lønn.
- Pensjonistpartiet mener at sjøforsvaret, herunder Kystvakten, må styrkes for å sikre hele kysten med fokus på våre olje- og fiskeriinteresser i nord og i sør. Fartøyene i sjøforsvaret må oppbemannes, slik at fartøyene i større grad enn i dag, kan være operativt tilgjengelig og om nødvendig kunne operere kontinuerlig over tid. Antall fartøyer må være på samme nivå som i dag.

- Samarbeidet mellom forsvar og sivil beredskap må videreutvikles betydelig for å styrke kampen mot faren for sabotasje og terroranslag.
- Medvirke til bevilgning av nok midler til oppbygging og vedlikehold av landets forsvar. Slik som andre samfunnsområder, forutsettes intern kontroll og revisjon av midler som bevilges.
- Organisere tjenesten slik at kvinner og menn kan gis likeverdig tjeneste.
- Tilføre nordområdene økt overvåkning, forsvarskompetanse og ressurser.
- Utstyre sivile og militære mannskaper som deltar i internasjonale operasjoner med best mulig opplæring, utstyr og hjelpemidler.
- Utvikle faglig kompetanse for behandling/ oppfølging og støtte til personell utsatt for kriser og til deres familier.
- Bidra til utvikling og styrking av demokratiske rettigheter og menneskeverd gjennom aktivt arbeid i ambassader og deltakelse FN's organisasjoner.
- Opptre saklig og prinsippfast i EØS og EU's organer, både som pådriver og forhandler når det gjelder investeringer, handel, tollbarrierer og rettferdig fordeling.
- Arbeide for bred støtte til internasjonale klimaavtaler, FN som organisasjon og internasjonale domstoler mot kriminalitet, korrupsjon og folkemord.
- Nasjonal sikkerhet styrkes vesentlig for å være forberedt på de trusler som vi ser rammer nasjoner, virksomheter og IKT-infrastruktur rundt oss.

10. Norges forhold til EØS og EU

Forholdet til EU er regulert gjennom EØS-avtalen.

Folkeavstemninger har vist at Norge ikke vil delta i EU. Det må respekteres.

EØS-avtalen gjør imidlertid Norge til en del av EU's indre marked med unntak for jordbruk og fiske. Partiet vil arbeide for at EØS-avtalen skal opprettholdes.

11. Innvandrings- og flyktningspolitikk

Innvandrings- og flyktningspolitikken omfatter:

1. personer som frivillig har innvandret til Norge for å bosette seg og arbeide her,
2. personer som på grunn av fare for sitt liv og helse, har flyktet fra sitt hjemland til Norge for å søke om asyl (fristed).

Innvandrings- og flyktningspolitikken skal ved siden av å legge forholdene til rette på beste måte for arbeidsinnvandrere og andre, motvirke at norsk sosial- og velferdssystem blir misbrukt i denne sammenheng. Det er Stortinget som har hjemmel til å regulere innvandringen. Misforholdet mellom antall innvandrere og evnen til å makte nødvendige integreringsoppgaver, har skapt et unødvendig spenningsforhold mellom ulike befolkningsgrupper. Flyktningspolitikken skal derfor begrense mottaket av nye asylsøkere til et nivå som sikrer at vi som nasjon fortløpende kan integrere og inkludere disse på en forsvarlig måte. Dette innebærer hurtig avklaring av søkerens flyktningsstatus, opplæring i norsk språk, norsk lovgivning og kultur, samt etablering av fast bosted og arbeid. Asylsøkere som ikke får opphold, skal straks sendes ut av landet.

Innvandrings- og flyktningspolitikkens mål

- Innvandringspolitikkens mål er å ivareta rettssikkerheten for mennesker som reiser inn i, evt. ut av, eller oppholder seg i Norge.
- Flyktningspolitikkens mål er å sørge for rask undersøkelse av asylsøkerens status og ved godkjenning, legge forholdene til rette for at asylsøkeren får beskyttelse, bolig, oppholds- og arbeidstillatelse.

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil

- At Norge skal motta en rimelig andel av kvoteflyktningene
- At forholdene legges til rette for at innvandrere med oppholds- og arbeidstillatelse raskt kan integreres i det norske samfunn via språkopplæring, opplæring om norsk lov, norsk kultur og arbeid og inkluderes i skole, arbeidsliv og bomiljøer i kommunene.
- At det avsettes tilstrekkelige midler til det arbeidet integreringen/inkluderingen krever.
- Norge må i større grad sørge for at den enkelte flyktning får mulighet til å utnytte egen fagkunnskap
- At det gis bevilgninger til rask undersøkelse av flyktningenes status og øyeblikkelig utsendelse av asylsøkere som ikke gis opphold i Norge.
- Medvirke til rask utvisning av asylsøkere som utfører alvorlige straffbare handlinger, som nekter å etterkomme offentlig godkjente vedtak om utreise og som er kommet til landet på illegal måte.
- Arbeide for at det stilles krav til innvandrere/asylsøkere om aktiv deltakelse i samfunnets plikter.
- Styrke politiet for mer effektiv grensekontroll.
- Styrke rammevilkårene for politiet for å forebygge vold og kriminalitet.

12. Kultur

Nasjonens identitet bygger på et bredt mønster av etablerte kunnskaper, ideer, normer og verdier. Herunder også materielle og kunstneriske uttrykk og praksis. Det er svært viktig å ta vare på og videreutvikle disse grunnleggende "ankerfester" i vår historie, samtidig som man stiller seg positiv til å vurdere nye uttrykksformer som bygger på samme verdier.

Det er derfor nødvendig å verne om og benytte som referanse de bærende kulturinstitusjonene som bibliotek, teater, kirker, museer, kunstinstitusjoner, minnesmerker, samt arenaer for musikk og håndverk. Dette ansvaret hviler på offentlige myndigheter. Skal det lykkes å skape bred interesse for de verdier som finnes i kulturinstitusjonene, forutsettes god tilgjengelighet for alle med hensyn til åpningstider, fysisk tilrettelegging, og overkommelige økonomiske utlegg ved deltakelse. Målet er styrking av våre samfunnsverdier og sosiale normer.

Skal kunst og andre kulturaktiviteter ha verdi som bidragsyter til livskvalitet, forutsettes at alle mennesker; - med eller uten funksjonshemming, syke som friske og unge som eldre, gis lik mulighet til å utøve og dele kulturtilbudet. Kulturaktivitetene må derfor foregå også utenfor de etablerte institusjonene.

I et fritt demokratisk land er tanke- og ytringsfrihet grunnleggende. Skriftlig og muntlig språkutvikling og språkforståelse, er fundamentet for denne frihet. Kulturpolitikken har en sentral oppgave i arbeidet med å sikre alle borgere denne frihet gjennom aktiv tilrettelegging av språkopplæring og språkutvikling i barnehagen, skolen, kursvirksomhet, offentlig debatt og ved den enkeltes deltakelse i organisasjonsliv og arbeidsliv.

Språkforståelse er en viktig enkeltfaktor ved dialog, samhandling og opplevelse av tilhørighet. Her spiller ulike medier, (papirbasert og elektronisk formidling), viktige roller og forutsetter en helhetlig politikk for å ivareta vårt særpreg som nasjon.

Kulturen omfatter mer enn det åndelige, mentale og sosiale aspekt. Fysisk vedlikehold og foredling er like viktig for god livskvalitet. Det er av den grunn viktig å støtte ulike idretts- og aktivitetstilbud som medvirker til en sterk fysikk og bidrar til å forebygge ubalanse og sykdom.

Kulturpolitiske mål

- Kulturpolitikken skal medvirke til å definere og styrke norsk kultur både ved å verne om og vedlikeholde eksisterende kulturuttrykk, samtidig som det gis plass til videreutvikling ved å inkludere nye uttrykksformer.
- Kulturpolitikken skal verne og vedlikeholde våre bærende kulturinstitusjoner.
- Kulturpolitikken skal styrke norsk språk, identitet og nasjonal tilhørighet.
- Kulturpolitikken skal legge til rette for utøvelse av et mangfoldig og skapende kulturliv som ledd i styrking av befolkningens livskvalitet.
- Kulturpolitikken skal skape arenaer for læringsaktivitet, fysisk, psykisk og sosial aktivitet, underholdning, næringsvirksomhet, samt medvirke til utvidet kommunikasjon i samfunnet.
- Kulturpolitikken skal stimulere kreativitet og skapende evner og sikre åpne kanaler for dialog og presentasjon, både for amatører og profesjonelle aktører

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet skal

- Arbeide for offentlig støtte til og vedlikehold av nasjonale kulturinstitusjoner som bibliotek, teater, museer, kirker, minnes-merker, arkiver, kunstinstitusjoner, samt arenaer for musikk og håndverk
- Å opprettholde ordningen med gratis utlån av litteratur og styrke bokbusstilbudet til griségrendte strøk
- Å gi garanti mot uforutsette underskudd ved lokale kulturaktiviteter med bred publikums-appell
- Å arbeide for skattefritak for gaver til kulturvern
- Å gjennomgå innkjøpsordningene for litteratur og kunst med sikte på å stimulere gode amatører
- Å satse på utvikling av kulturbaserte næringstiltak
- Å styrke breddeidretten på grunnplanet ved å gi støtte til anlegg som tilgodeser barn og unge
- Å styrke frivillig sektor med tilskudd til arrangementer og prosjekter, gi fritak for moms på varer og tjenester og øke skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner, både sentralt og lokalt
- Å arbeide for å sikre frivillighetens uavhengighet og opprettholde respekten for at frivillig innsats er et supplement til offentlige tjenester
- Å gå inn for å fjerne lisenspengene til NRK og erstatte dette med bevilgninger over statsbudsjettet
- Å motarbeide betalt politisk reklame i TV for å unngå at politisk informasjon og debatt kun blir underholdningsindustri med ytterligere skjev fordeling av sendetid mellom de største partiene
- Å motarbeide pengespill som dokumentert fører til avhengighet
- Fremme forslag om at alle kommuner skal pålegges å utvikle planer for lokale kulturarenaer

13. Økonomi- og næringspolitikkpolitikk

Målsetting

Pensjonistpartiet vil

1. skape en økonomisk politikk som innebærer en bærekraftig utvikling og legge til rette for samspill mellom økonomi, natur og kultur
2. arbeide for full sysselsetting
3. arbeide for gode levekår for alle i samfunnet
4. sørge for rettferdig fordelingspolitikk

Vurdering

Samfunnets hovedelementer natur (den delen av virkeligheten som ikke er bearbeidet av mennesker) og kultur (menneskeutviklede strukturer i de sosiale systemene) har begge egenverdi, men samtidig et potensiale for økonomisk verdiskaping. Av nevnte årsaker har det gjennom lengre tid utviklet seg en konflikt mellom økonomi, natur og kultur, som kan få alvorlige konsekvenser for vårt levesett, noe ikke minst Paris-avtalen tydeliggjør.

Vi trenger derfor å utvikle nye modeller for verdiskaping, fordeling og forbruk, samtidig som vi satser sterkere på alternative energikilder og gjenvinning av ubrukte ressurser med sikte på naturlig balanse.

I en overgangsfase vil, etter PPs syn, blandingsøkonomi, med visse endringer, være den beste økonomimodellen. Av de endringene som imidlertid bør gjøres straks, kan nevnes bl.a. strengere tilsyn og kontroll med finans- og lånemarkedet for å hindre at det lånes ut for mye til usikre prosjekter. Både låntaker og långiver må ta ansvar for de pluss- og minussider som ulike transaksjoner fører med seg. På sikt må vi imidlertid komme fram til en modell som fokuserer sterkere på at økonomiens oppgave er å være et middel som skal bidra til økt menneskelig livskvalitet og levekår framfor bare å vektlegge økonomiske vekstmål innen produksjon og forbruk.

Kretsløpsøkonomi

Økonomisk vekst har vært viktig for å heve levestandarden i vår del av verden, men flertallet har nå oppnådd en standard som tærer sterkt på ressurstilgangen, samtidig som avfallsmengde og forurensning vokser ukontrollert. Det er ikke urimelig at resten av verdens befolkning, som utgjør flere milliarder mennesker, vil intensivere arbeidet for å nå samme levestandard som oss. Det er derfor innlysende at jordens ressurstilgang kan få alvorlige problemer med å bære en slik utvikling.

Det er utviklet flere systemer (planøkonomi, markedsøkonomi, blandingsøkonomi, mv) for å regulere balanse i anvendelse av de økonomiske verdiene. Av disse systemene er blandingsøkonomi den mest anvendte i den vestlige verden.

Vi ser nå at vår økonomi, ensidig basert på vekstfilosofi og forbruk, er i ferd med å skade våre økosystemer på flere nivå og at vi fjerner oss mer og mer fra naturens eget husholdprinsipp, som er innrettet på et balansert kretsløp av nydanning, vekst, nedbryting (gjenvinning) og nydanning.

Vår eneste mulighet fremover, ser ut til å være at vi satser på bærekraftig samfunnsutvikling, hvor grunnideen i hele prosessen bygger på følgende felles strategi

- fra kvantitativ	til	kvalitativ vekst
- fra egosentrisk profitt	til	fellesverdier - samfunnsansvar.

Arbeidsprogram

Pensjonistpartiet vil arbeide for å

1. samle kunnskap og intensivere forskning med sikte på bærekraftig utvikling
2. fremme de økonomiske, administrative og politiske aktørenes ansvarsforståelse for bærekraftig utvikling
3. iverksette tiltak som sikrer god livskvalitet og levekår i samfunnet, - bl. a. ved
 - a. en individuelt tilpasset og fremtidsrettet utdanning som inkluderer kretsløpstenking og samfunnsansvar
 - b. å legge til rette for at etablerte og nye produksjons- og tjenestetiltak kan organiseres som likeverdige ledd i et bærekraftig kretsløp
 - c. varierte og individuelt tilpassede arbeidsplasser for ansatte
 - d. sikre et rettferdig inntekts-, skatte- og avgiftssystem som gir enkeltmennesket et trygt grunnlag for en tilfredsstillende leve- og livsstandard
 - e. vern av naturressurser, miljø og klima
 - f. utbygging av ulike kulturtiltak i balanse med samfunnets ulike behov slik at det totale kulturmangfold kan komme til orde på en likeverdig måte innenfor alle samfunnslag
 - g. gode og nødvendige forebyggende og kurative helsetiltak
4. Pensjonistpartiet vil arbeide for at forholdene legges til rette slik at det stimuleres til økt næringsutvikling i Norge. Offentlige rammebetingelser forutsettes innrettet slik at norsk næringsliv kan bli konkurransedyktig.
5. Vi vil legge forholdene til rette for små og mellomstore bedrifter og forenkle lover og regelverk slik at nyetableringer blir lettere å gjennomføre
6. Pensjonistpartiet vil styrke arbeidet for at personer med nedsatt funksjonsevne blir ansatt i offentlig forvaltning og private bedrifter på lik linje med andre stillingssøkere. Det bør legges til rette for deltidsstillinger, kombinert med støtte fra folketrygden
7. Pensjonistpartiet vil arbeide for å bygge ut full selvforsyning av kraft ved å stimulere til utvikling av fornybar energi, herunder vindkraft, vannkraft og oppgradering av dagens vannkraftverk. Kraftkilder skal ikke selges til utlandet og hjemfallsretten skal opprettholdes.

8. Pensjonistpartiet vil arbeide for at fiskeoppdrett og foredling opprettholdes og videreutvikles. Norge bør i langt større grad enn i dag bli leverandør av bearbeidede produkter, både på grunn av sysselsetting og økonomisk inntjening.
9. Kommunene må få fiskekvoter fra staten til utleie til yngre fiskere
10. Pensjonistpartiet legger stor vekt på å opprettholde en samfunnsøkonomisk, lønnsom og bærekraftig landbruksnæring, og vil gå inn for en målrettet distriktpolitikk. Små driftsenheter som vil satse på nisjeprodukter må gis rammebetingelser som gjør dette mulig. Partiet vil på dette grunnlag støtte tiltak som bidrar til å sikre fast bosetting i distriktene. Jord-, skog- og havbruk må utvikles ut over det å være bare råvare-leverandører.

VÅRE KJERNESAKER

Pensjonistpartiet bygger det politiske arbeid på rettstatens prinsipper og norsk kulturarv.

Pensjonistpartiet har som fremste oppgave å arbeide for trygge levekår og en verdig og positiv livssituasjon for alle.

Pensjonistpartiet krever at alle pensjonister og uføre skal ha samme lønnsutvikling som yrkesaktive.

Pensjonistpartiet vil at eiendomsskatten fjernes, og at avgiftssystemene tilpasses eldre og aleneboende

Pensjonistpartiet skal være pådriver for bosetting i distriktene, aktive bygder, sterkt jordvern og høy selvforsyningsgrad.

Pensjonistpartiet vil opprettholde en målrettet distriktspolitikk.

Pensjonistpartiet er imot sentralisering av offentlige etater

Pensjonistpartiet skal arbeide for en sosial og rettferdig boligpolitikk.

Pensjonistpartiet skal arbeide for at kulturpolitikken bidrar til å definere og styrke norsk

kultur både ved å verne om og vedlikeholde eksisterende kulturuttrykk, samtidig som det gis plass til videreutvikling ved å inkludere nye uttrykksformer.

Pensjonistpartiet vil arbeide for at oljeavhengige arbeidsplasser på lang sikt og i størst mulig utstrekning blir erstattet med grønn industri og virksomhet

VELKOMMEN SOM MEDLEM

Navn: _____

Adresse: _____

Postnummer/Sted: _____

Fødselsdato: _____

Tlf.: _____ Mobil: _____

E-post: _____

SENDES TIL:

Pensjonistpartiet

Postboks 6

0101 Oslo

post@pensjonistpartiet.no

Følg ditt kommuneparti og fylkespartiet på vår hjemmeside
www.pensjonistpartiet.no

